

Maaherra Anneli Tainan juhlapuhe

Suomen Sotaveteraaniliiton Naisjärjestö r.y:n XX Sisarpäivillä

Ikaalisten Kylpylässä 14.5.2009

Hyvät kuulijat

Turvallisuusasiat on tämän päivän maailmassa nähtävä hyvin laajasti. Asemamme on tänään aivan toinen kuin se oli sotiemme aikana tai itsenäisyytemme alkuvuosina. Suomi on nyt vahva itsenäinen valtio tiiviissä kansainvälisessä yhteisössä. Euroopan Unionin jäsenyyden aikana maastamme on tullut entistä kiinteämpi osa muuttuvaa Eurooppaa. Se mitä tapahtuu Euroopassa, ei ole meille yhdentekevää.

Kansainvälinen yhteistyö on tänä päivänä välttämätöntä kansakunnan ja koko maailman turvallisuuden vahvistamiseksi. Tarvitaan hyviä kansainvälisiä suhteita. Niitä Suomi valtiona varmistaa juuri olemalla EU:n jäsen, toimimalla rauhankumppanuusyhteistyössä NATO:n kanssa ja olemalla aktiivinen maa niin Etyjissä kuin YK:ssakin.

Parhaillaan käydään keskustelua siitä, olisiko entistä tiiviimpi yhteys eli jäsenyys Natossa paras tae turvallisuudellemme. Mielenpitoet tästä vaihtelevat, mutta tosiasia on, että kriiseissä, joita emme kohdallamme toivo, emme selviä yksin niin kuin emme selvinneet sodistammekaan yli 60 vuotta sitten. Emme pysty myöskään yksin ehkäisemään kriisejä. Eduskunnan käsittelyssä olevassa turvallisuus- ja puolustuspoliittisessa selonteossa todetaan, että on olemassa jatkossakin vahvoja perusteita harkita Nato-jäsenyyttä. Laaja poliittinen yhteisymmärrys on välttämätöntä ja kansalaismielipiteen huomioiminen tärkeää mahdollisesta jäsenyydestä päätettäessä.

Globalisaatio ja monet muutkin tekijät ovat muuttaneet kriisien luonnetta. Ihmisten hyvinvointia, yhteiskunnan toimintakykyä ja maan itsenäisyyttä voivat uhata hyvin monenlaiset vaarat. Tämä uhkien monimuotoistuminen liittyy maamme ja maailman kehitykseen. Teollistuminen, kaupungistuminen, tietoteknologian kehitys, liikenneyhteyksien muuttuminen, ilmaston muutos sekä globalisaation eri piirteet ovat tuoneet kaiken hyvän mukana myös suuren määrän häiriöiden mahdollisuuksia. Pieni teknologinen vika voi muuttua suureksi katastrofiksi, selkkaus öljykentillä voi aiheuttaa energiakriisin ja luonnononnettomuus maailman toisella laidalla voi satuttaa meitä kaikkia. Talouskriisi voi uhata yhteiskunnan vakautta ja kevään aikana olemme myös joutuneet varautumaan maailmanlaajuisesti tarttuvan taudin leviämisen estämiseen.

Eri tapahtumat ovat rauhan aikanakin osoittaneet meille, miten tärkeää niin kansalaisten kuin yhteiskunnankin varautuminen ja valmiuksien parantaminen on. On varauduttava joustavasti monenlaisiin tilanteisiin. Turvallisuuden ketju ulottuu kodin, työpaikan ja liikenteen päivittäisturvallisuudesta aina maailmanlaajuisen ongelmien hallintaan, ihmiskunnan

olemassaolon ja maapallon elinkelpoisuuden säilyttämisen turvaamiseen. Suurten ajatuksien ohella pienet teot, arjen valinnat, ovat tärkeitä.

Varautuminen ulottuu yksilöistä ja paikallisista viranomaisista aina maailman laajuiseen toimintaan. Tästä hyvä esimerkki on pandemiaan varautuminen. Yksilön on pestävä kätensä ja huolehdittava siitä, ettei tartuta mahdollista tautia toisiin ja YK kehottaa kaikkia maita ottamaan käyttöön valmiussuunnitelmansa taudin varalta. Tähän väliin mahtuu monia toimijoita ja vastuunkantajia mm. lääninhallitukset ja kunnat.

Jos ajattelemme tänä päivänä kansakunnan selviytymismahdollisuuksia ja turvallisuutta, on tärkeää huolehtia siitä, että valmiutemme selviytyä ovat hyvät ja että varaudumme riittävästi uhkatilanteisiin. Suomalaiselle yhteiskunnalle on onneksi tyypillistä se, että uhkiin varaudutaan yhdessä, kaikkien viranomaisten voimin.

Yhteiskunnan tasolla varautumista kehitetään jatkuvasti.

Hallitus on hyväksynyt sisäisen turvallisuuden ohjelman ja yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen strategian (lyhenne on YETT). Nämä asiakirjat linjaavat sitä, miten kaikki viranomaiset yhdessä kansalaisten ja kansalaisjärjestöjen kanssa varautuvat huolehtimaan yhteiskunnan toimivuudesta kaikissa oloissa. Yhteiskunnan ja riskien monimutkaistuminen edellyttää, että uhkiin varaudutaan muutoinkin kuin pitämällä puolustusvoimamme ajan tasalla.

Valtioneuvoston sisäisen turvallisuuden ohjelma edellyttää viranomaisilta laajaa yhteistyötä kansalaisten arkiturvallisuuden parantamiseksi. Lääninhallitukset ovat nyt vahvasti mukana ohjelman toteuttamisessa. Siihen toivotaan mukaan myös vapaaehtoisjärjestöjä. Merkittävin haaste suomalaiselle turvallisuudelle tänään ja tulevaisuudessa on estää syrjäytymisen lisääntyminen.

Onnettomuus-, vaara- tai muiden häiriötilanteiden ehkäisy ja oikea toiminta niiden kohdatessa vaatii ennalta harjoiteltua osaamista. Näihin tilanteisiin liittyy aina inhimillistä hätää, joka korostaa avuttomuuden, taitamattomuuden ja varovaisuuden tunteita. Siksi turvallisuuteen liittyvien tietojen ja taitojen kehittämiseen ja ylläpitämiseen kannattaa panostaa.

Maaherran tehtävien ohella toimin Naisten Valmiusliiton puheenjohtajana ja siksi muutama sana liiton toiminnasta.

Vuonna 1995 perustettiin maanpuolustustyötä tekevien naisten valtakunnallinen neuvottelukunta, joka rekisteröityi kaksi vuotta myöhemmin Naisten Valmiusliitto ry:ksi. Järjestön tarkoituksena on koordinoita naisten kouluttamista sekä arjen vaaratilanteita että poikkeusolojen tehtäviä varten.

Tänä päivänä liitto edustaa yhtätoista valtakunnallista naisten vapaaehtoista maanpuolustustyötä tekevää ja tukevaa jäsenjärjestöä, joissa toimii noin 200 000 aktiivista naista. Valmiusliiton tehtävänä on lisätä suomalaisten naisten mahdollisuuksia osallistua kokonaismaanpuolustukseen sekä herättää tietoisuutta arjen turvallisuuteen liittyvän tietotaidon ja koulutuksen tarpeellisuudesta ”kaiken varalta” kuten liittomme tunnuslause kuuluu.

Olemme saaneet mukaan liittomme koulutukseen myös nuoria. Voimme osaltamme viedä eteenpäin sitä perintöä ja esimerkkiä, jonka sotiemme naissukupolvet ovat meille antaneet. Emme halua jäädä syrjään vaan olla mukana toimimassa yhdessä miesten kanssa maamme turvallisuuden puolesta ja kehittää omia valmiuksiamme kriisien varalta.

Yhteiskunnallisesti ajatellen naisten voimavarojen ja taitojen käyttäminen ja hyödyntäminen suunnitelmallisesti kaikissa turvallisuustilanteissa on järkevää. Se tukee koko yhteiskunnan valmiutta ja varautumiskykyä. Tulevaisuudessa tarve kansalaisten turvallisuus- ja varautumistaidoille entisestään kasvaa uhkakuvien muuttuessa.

Sotiemme aikana Suomi ei olisi selvinnyt ilman koko kansan osallistumista.

Naisten toiminta Suomen itsenäisyyden säilyttämisessä ja Suomen rakentamisessa sodan jälkeen, on ollut hyvin vahva. Suomalaiset naiset päättivät, että he eivät jää yhteiskunnassa syrjään, eivät hyvinä eivätkä huonoina aikoina. Naiset ovat halunneet kantaa vastuun isänmaasta miesten rinnalla. Sodissamme ja jälleenrakennuksen aikana suomalaiset naiset näyttivät toiminnallaan, että naisilla on kykyä, tahtoa ja rohkeutta olla mukana maan puolustamisessa.

Suomi onkin kansainvälisestikin vertailtuna varsin tasa-arvoinen mitä tulee naisten osallistumiseen yhteiskunnalliseen päätöksentekoon ja työelämään. Tähän kehitykseen on luonnollisesti vaikuttanut sodan ajan kokemusten lisäksi se, että äänioikeudesta tuli yli 100 vuotta sitten yleinen ja yhtäläinen ja Suomen naiset saivat täydet valtiolliset oikeudet - ensimmäisinä maailmassa.

Suomalainen nainen voi nyt valita lainsäädännön estämättä minkä ammatin tahansa. Tie tähän on ollut pitkä. Valtion virat avattiin naisille vuonna 1926. Naispappeudesta äänestettiin kolmena eri vuosikymmenenä ja lopulta tämä ura tuli mahdolliseksi 1988 ja piispan virka 1990. Vuonna 1995 mahdollistui sotilaan ura naisille vapaaehtoisen varusmiespalvelun kautta. Tämän myötä poistui viimeinen este naisten erilaisille uravaihto- ja uravaihtomahdollisuuksille.

Hyvät sisarpäivien osanottajat

Vapaus, itsenäisyys on Suomelle ja suomalaisille äärettömän tärkeä asia. Olemme saaneet vapaasti tehdä työtä oman maamme puolesta ja kehittää maastamme yhden maailman rikkaimmista maista, jossa aineelliset puitteet ja mm. koulutus antavat lapsillemme hyvät lähtökohdat tulevaisuuteen. Kun ajattelemme tämän päivän Suomea, emme saa unohtaa sitä, että se on useiden sukupolvien työn tulos.

Emme saa tässä vauraassa maassa myöskään unohtaa sotiemme veteraanien auttamista ja heidän hyvinvoinnistaan huolehtimista. Heidän keski-ikänsä on jo 86 vuotta ja he tarvitsevat monenlaista tukea. Suomen Sotaveteraaniliitto on arvioinut, että kaikkein vaikeimmassa asemassa niin taloudellisesti kuin terveydentilansa vuoksi on n. 11.000 sotaveteraania. He tarvitsevat sekä taloudellista tukea että muuta apua.

Sotaveteraaniliiton Naisjärjestö on tukenut nimenomaan heitä, jotka tarvitsevat eniten apua. Tämä työ on ollut ja on edelleen erittäin arvokasta ja osoittaa suurta kunnioitusta itsenäisyyttämme puolustaneita kohtaan. Myös yhteiskunnan on talouskriisistä huolimatta pidettävä huoli siitä, että sotiemme veteraanit saavat vanhuutensa päivinä kaiken mahdollisen tuen ja avun. Olemme sen yhdessä velkaa maamme vapauden turvanneille miehille ja naisille.

Marsalkka Mannerheim arvosti naisten työtä sodan aikana. Hän myönsi suomen äideille vapaudenristin isäni Toivo Jussilan aloitteesta. Tämä maailman laajuisesti harvinainen kunnianosoitus sijoitettiin eduskuntaan ja kirkkoihin. Haluan tässä yhteydessä kiittää Suomen Sotaveteraaniliittoa siitä, että se on toimittanut Suomen sodan jälkeen rakennettuihin kirkkoihin jo yli sata päiväkäskyä. Tämä toiminta osoittaa kunnioitusta niin marsalkka Mannerheimille kuin naisten osallistumiselle vapautemme turvaamiseen.

Päiväkäskeyssä marsalkka korosti sitä, mikä merkitys kasvatuksella on kansakunnan selviytymisen kannalta ja miten merkittävän panoksen suomalaiset äidit ovat sodan aikana antaneet maansa hyväksi. Jos me tänä päivänä ajattelemme naisia ja naisten asemaa eri puolilla maailmaa, voimme olla ylpeitä siitä, mihin olemme päässeet. Haluamme olla mukana ratkaisemassa niitä ongelmia ja haasteita, joita maailman muuttuminen tuo eteemme. Me suomalaiset naiset haluamme olla vahvasti mukana kantamassa vastuuta niin, kodista, maastamme kuin maailmastakin.

Mitä enemmän maailma kansainvälistyy, sitä tärkeämmäksi tulee se, millaisia olemme itse. Tiedon ja valintojen verkossa nousevat entistä tärkeämmiksi sivistys ja kyky tehdä oikeita valintoja. Tästä syystä kasvatuksen, valistuksen ja koulutuksen merkitys kasvaa entisestään.

Maanpuolustushenki, sen vaaliminen ja vahvistaminen olivat keskeinen osa sotiemme ajan selviytymistä. Tätä samaa maanpuolustushenkeä tarvitaan myös rauhan aikana, kun tehtävänä on rakentaa maata. Maanpuolustustahtomme perusta on suomalaisen yhteiskunnan kulmakivissä: demokratiassa, hyvinvoinnissa, tasa-arvossa ja vahvassa omaleimaisessa kansallisessa identiteetissä. Maanpuolustushenki annetaan meille kodin perintönä. Työtä isänmaan hyväksi tehdään varsinaisen maanpuolustustyön ohella ennen kaikkea kodeissa, kouluissa ja työpaikoilla.

Meidän nuorempien sukupolvien ja tulevien polvien tehtävänä on viedä sotiemme aikaisten sukupolvien, niin miesten kuin naistenkin henkistä perintöä eteenpäin. On huolehdittava siitä, että suomalainen nuoriso kaikkina aikoina antaa arvons niille naisten ja miesten yhteisille ponnistuksille, joilla maamme vapaus on pelastettu. Heidän on myös ymmärrettävä se, ettei meillä nyt vallitseva hyvinvointi ja korkea elintaso, jossa he saavat elämänsä alusta asti elää, ole suinkaan syntynyt itsestään vaan se on syntynyt monen sukupolven työllä ja yhteishengellä.

Suomalaisten naisten ja miesten ponnistelujen ansiosta saamme elää vapaassa, hyvinvoivassa ja vauraassa isänmaassa.

Me tämän päivän toimijat olemme velkaa Suomen hyvinvoinnin rakentaneille naisille ja miehille sen, ettemme hävitä henkistä perintöämme. Meidän on puolestamme osoitettava valmiutta toimia yhteiskuntamme ja sen turvallisuuden hyväksi tilanteissa, joissa isänmaamme etu sitä vaatii.

Hyvät Sotaveteraaniliiton Naisjärjestön sisarpäivien osanottajat

Haluan toivottaa Sotaveteraaniliiton Naisjärjestölle mitä parhainta menestystä ja jatkuvaa innosta toimissanne sotiemme veteraanien, oman jäsenkuntanne ja isänmaamme parhaaksi.